

**До
Научно жури
при ЮЗУ „Неофит Рилски“
гр. Благоевград**

РЕЦЕНЗИЯ

**от доц. д-р Нина Милкова Гевренова,
научна специалност "Трудово право и общественно осигуряване",
Юридически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“, гр. София**

Уважаеми членове на научното жури,

Със заповед №1911/ 01.10.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ съм определена за член на научното жури в процедура за присъждане на Христо Николаев Банов Христо Николаев Банов образователната и научна степен „доктор“.

I. Данни за кандидата.

Христо Николаев Банов завършва висше юридическо образование в ЮФ на СУ, Св. Климент Охридски“ през 1990 (2014) година с отличен успех. От 2017г. води семинарни занятия и лекции по трудово право и общественно осигуряване в УНСС и ЮЗУ; има опит в преподавателската дейност, което е важна предпоставка за доброто качество на практическите и теоретичните занятията със студентите.

II. Описание на научните трудове на кандидата.

Христо Банов участва в настоящата процедура, като представя дисертационен труд на тема „Трудов договор за обучение по време на работа“, 369 страници и следните статии: 1. Усъвършенстване на правната уредба на професионалната квалификация, образованието и обучението в съответствие с политиките за обучение на възрастни в Европейския съюз. – В: Научни трудове на Института за държавата и правото. Т. XVI. Актуални правни проблеми. София: Институт за държавата и правото – БАН, 2017, ISSN 1314-6459, с. 262–278.; 2. Особенности на сключването на трудов договор за обучение по време на работа. – В: Правото – традиции и перспективи. Сборник от Юбилейна научна конференция по повод на 25 години от създаването на Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. София: Сиела, 2018, ISBN 978-954-28-2626, с. 238–250.; 3. Трудовият договор за обучение по време на работа като форма за осъществяване на международно признати права на човека. – В: XXVII Международна научна конференция за млади учени 2018. Сборник научни трудове. София: Авангард прима, 2018, ISSN 1314-4669, с. 277–285 и 4. Особенности в предназначението на клаузата за изпитване и клаузата за обучение като част от съдържанието на трудовите договори по чл. 70 КТ и по чл. 230 КТ. – Право, политика, администрация, 2018, № 4, ISSN 2367-4601, с. 71–85 /в съавторство с Н. Лазарова/.

III. Научни приноси.

Дисертационният труд „Трудов договор за обучение по време на работа“ е първото цялостно изследване на трудовия договор за обучение след съществената промяна в неговата правна уредба и юридически белези, което е и основание да се оценява като цялостен принос на автора. Трудът разглежда един актуален, с широко практическо приложение институт на трудовото право, който се основава на модифицирането и промяната на бележите на „класическия“ трудов договор с цел реализиране на специфичните цели на обучението в процеса на трудовата дейност. Трудът е добре структуриран, а анализите и изводите балансирани, отчитащи, както родовите характеристики на трудовия договор като правен институт, така и видовете отлики на договора за обучение. Авторът не се ограничава само до анализ на общите белези на договора и съответно направата на очевидните и сравнително лесни за защита изводи. Той съзнателно търси и в конкретика поставя проблемите на актуалната правна уредба, което позволява изследването да придобие задълбоченост и практическа насоченост. Авторът демонстрира добро познаване на действащата уредба, владеене на

правната терминология, способност аргументирано да излага и защитава своите становища.

Трудът е с конкретни приноси, като посочвам само някои от тях:

а/ за първи път се прави цялостен анализ на специфичните правни белези на трудовия договор за обучение на базата на последователно и задълбочено сравнение, както с трудовия договор като родово понятие, така и с други видове трудови договори;

б/ за първи път, в подробности се изследват специфичните белези на страните и съдържанието на този трудов договор, особеностите в основанията за неговата недействителност и основанията за неговото прекратяване;

в/ за първи път в подробности се изследват разликите в правните белези на договора по силата на Кодекса на труда и по Закона за професионалното образование (и обучение);

г/ аргументирано се посочват редицата проблеми, свързани със съотношението между уредбата в Кодекса на труда и тази в Закона за професионално образование и обучение, които затрудняват практическото прилагане на договора;

д/ специално внимание заслужава тезата за минимално необходимото съдържание на трудовия договор за обучение и особеностите на основното трудово възнаграждение като част от това съдържание;

е/ подкрепа заслужават анализите на специфичните основания за недействителността на трудовия договор и основанията и правните последици от неговото прекратяване, които имат и голямо практическо значение;

ж/ аргументиран анализ и посочване на спорните моменти в актуалната съдебна практика и други.

Принос са и предложенията *de lege ferenda* за бъдещото усъвършенстване на правната уредба, част от които са добре обосновани и целесъобразни. Посочвам само някои от тях:

а/ поредицата от предложения за промени в чл. 232 Кодекса на труда с цел уеднаквяване на терминологията и правния режим в Кодекса на труда и Закона за професионално образование (и обучение);

б/ предложенията за промени в чл. 233 Кодекса на труда с цел облекчаване практическото прилагане на договора за обучение по време на работа;

в/ предложенията за създаване на нови правни основания за прекратяване на трудовия договор за обучение по време на работа от страна на работодателя и работника без предизвестие;

г/ предложението за създаване на нови, общи за двете страни на трудовия договор за обучение по време на работа (, основания) като част от разпоредбата на чл. 325 Кодекса на труда.

IV. Критични бележки и препоръки

В дисертационния труд има слабости, част от които споделям:

а/ част от изложените тези и свързаните с тях предложения за изменение в действащата правна уредба са не само спорни, но и влизат в противоречие, както с действащата правна уредба, така и с изразените от автора ката становища. Така например тезата, че срокът по договора не е точно определен, а определяем, влиза в пълно противоречие с разпоредбите в чл. 230, ал. 2 във връзка с чл. 231, ал. 3 Кодекса на труда. Авторът аргументира своето становище, като неправилно смесва правните последици от изтичането на „срока“ по договора с правото на работника на неплатен отпуск при повторно явяване на изпит. Неговата теза означава, че при неуспешен изпит срокът по договора спира да тече и се „удължава“ с дните на неплатения отпуск, което противоречи, както на императивната разпоредба в КТ, така и на същността на срока и последиците, които неговото изтичане предизвиква. Упражняването на правото на неплатен отпуск безспорно изисква наличие на трудово правоотношение, тоест изпитът да е така да е проведен, че да има възможност за повторно явяване, тоест упражняване правото на неплатен отпуск, преди срокът да е изтекъл. Но това са въпроси на различна плоскост, която е свързана по-скоро с практическото прилагане, а не с „некоректното“ тълкуване на правните институти. Заложено от автора спорно тълкуване на вида на срока води и до некоректни изводи относно продължителността на предизвестията при прекратяване по чл. 326 КТ и прекратяването по реда на чл. 325 КТ. В този контекст и изводът, че към момента разпоредбата на чл. 325, ал. 1 КТ не урежда изтичането на срока по договора за обучение по време на работа, отново влиза в противоречие с правната уредба и същността на срока по договора;

б/ не намирам сериозни аргументи в подкрепа на тезата за уволнение/прекратяване на трудовото правоотношение срещу изпълнение на парично задължение. На първо място авторът не отчита факта, че не винаги и дори по-често след прекратяване на договора за обучение по време на работа изобщо не възниква

ново трудово правоотношение с оглед придобитата квалификация, поради това и прекратяването не следва да се анализира без уточняване на хипотезите, при които въпросът за неговото реализиране възниква. На следващо място, считам че действащото законодателство дава много повече, сериозни аргументи в подкрепа на това, че става въпрос за имуществена отговорност, а не за право на избор между две „законосъобразни“ възможности. Не на последно място, приемането на така аргументирана тезата може да доведе до „парадоксални“ изводи относно възможностите на страните по трудовото правоотношение във всеки един момент от неговото съществуване, вместо да изпълняват своите задължения, да изберат друг вариант, и по-точно: да изплатят уредените от законодателя като обезщетения имуществени престации;

в/ приемам тезата, че клаузата за обучение не е модалитет в съдържанието на договора, но не считам, че категоричността, с която се отхвърля мнението, че целта на договора е придобиването на професионална квалификация, за основателна и обоснована. С клаузата за обучение авторът прави „първите стъпки“ в анализа на минимално необходимото съдържание на договора, но въпреки това изследването в тази част е общо и схематично, без необходимата задълбоченост, каквато неговото значение изисква;

г/ част от тезите не намират сериозна правна основа, поради това, че разгледаните в тях хипотези са уредени в действащото трудово право и практическото им прилагане не среща възражения, нито поражда спорове. При условие, че авторът и за в бъдеще отстоява тяхната правота, следва да ги аргументира по-подробно и с повече правни аргументи.

Посочените недостатъци не могат да променят извода, че представеното изследване има безспорни научни достойнства и притежава качествата на дисертационен труд по смисъла на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“.

Представените четири статии са посветени на важни и актуални въпроси, свързани с темата на дисертационния труд, разкриват научни интереси на докторанта и съдържат приноси, които заслужават внимание.

V. Заключение

В заключение считам, че дисертационният труд на тема „Трудов договор за обучение по време на работа“ е оригинално съчинение с приносен характер. Той в пълна степен отговаря на изисквания в ЗРАСРБ и показва, че Христо Банов притежава задълбочени теоретични знания в областта на трудовото право, умение логично и ясно да ги излага и способност за самостоятелни научни изследвания.

С оглед изложеното предлагам на научното жури да приеме решение, с което да присъди на Христо Николаев Банов образователната и научна степен „доктор“.

Дата: 09. 10. 2019 година

Член на журито:

.....

доцент, д-р Нина Гевренова